

**SALMAN
RUSHDIE
VOITON
KAUPUNKI**

WSOY

Salman Rushdie

VOITON KAUPUNKI

SUOMENTANUT MARIA LYYTINEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

WSOY:n kirjallisuussäätiö ja Taike ovat tukeneet teoksen suomennostyötä.

Voiton kaupunki on kaunokirjallinen teos. Sen nimet, henkilöahmot, paikat ja tapahtumat ovat kirjailijan mielikuvituksen tuotetta tai niitä käytetään kaunokirjallisesti. Kaikki mahdolliset yhtäläisyydet todellisiin tapahtumiin, paikkoihin tai henkilöihin, eläviin tai kuolleisiin, ovat pelkkää sattumaa.

Englanninkielinen alkuteos

Victory City

Copyright © 2023, Salman Rushdie

All rights reserved

Suomenkielinen laitos © Maria Lyytinen ja WSOY 2024

ISBN 978-951-0-50299-0

Painettu EU:ssa

Hananille

SISÄLLYS

ENSIMMÄINEN OSA: <i>Synty</i>	9
TOINEN OSA: <i>Karkotus</i>	153
KOLMAS OSA: <i>Kukoistus</i>	241
NELJÄS OSA: <i>Romahdus</i>	367
KIITOKSET	421

ENSIMMÄINEN OSA

Synty

1

VIIIMEISENÄ ELINPÄIVÄNÄÄN, ollessaan kaksisataaneljäkymmentäseitsemänvuotias, sokea runoilija, ihmeidentekijä ja näkijä Pampa Kampana sai valmiiksi valtavan Bisnagan valtakunnasta kertovan runoelmansa ja hautasi sen vahalla sinetöidyssä saviruukussa keskelle tuhoutuneen kuninkaallisen palatsin raunioita viestiksi tuleville polville. Neljä ja puoli vuosisataa myöhemmin me löysimme tuon ruukun ja saimme ensimmäisinä lukea kuolemattoman, sanskritin kielellä laaditun mestariteoksen nimeltään *Jayaparajaya*, »Voitto ja häviö», joka on yhtä pitkä kuin kaksikymmentäneljätuhatta säkeistöä sisältävä *Ramayana*-eepos, ja niin meille paljastuivat tuon valtakunnan salaisuudet, jotka hän oli kätkenyt historiankirjoitukselta yli sadaksi-kuudeksikymmeneksituhanneksi päiväksi. Me tunsimme vain tuon valtakunnan rauniot, ja meidän muistissamme sen historia oli sekin ajankulun, muistin pettävyiden ja jälkipolvien valheellisuuksien raunioittamaa. Pampa Kampanan kirja antoi meille menneen takaisin, Bisnagan valtakunta syntyi uudelleen sellaiseksi kuin se todella oli ollut naissotureineen, kultaröykkiöineen, avomielisine ilmapiireineen ja matalamielisyyden aikoineen, heikkouksineen ja vahvuuksineen. Saimme ensi kerran kuulla kuningaskunnan koko

tarinan, joka alkoi tulenlieskoista ja irti leikatusta päästä ja myös päättyi niihin. Nyt teille tuon saman tarinan kertoo pelkistetymmällä kielellä allekirjoittanut, ei liioin oppinut kuin ei runoilijakaan, vaan pelkkä tarinaniskijä, joka tarjoilee tämän version tarinasta ihan vain huviksi ja kenties valistukseksikin nykypäivän lukijoille, niin vanhoille kuin nuorille, kouluja käyneille kuin niitä käymättömille, niin viisauden etsijöille kuin hulluuksista huvittuville, niin pohjoisen kuin etelän asukeille, eri jumaliin uskoville kuin jumalattomille, niin avaramielisille kuin ahdasmielisille, niin miehille kuin naisille kuin muillekin sukupuolille niiden väliltä ja niistä eteenpäin, niin aateliston vesoille kuin rahvaalle, niin hyveellisille ihmisille kuin konnamaisille, huijareille ja muukalaisille, niin nöyryille viisaille kuin omahyväisille houkille.

Bisnagan tarina alkoi 1300-luvulla jälkeen ajanlaskun alun, eteläisessä osassa maata, jota nykyisin kutsumme Intiaksi, Bharatiksi, Hindustaniksi. Vanha kuningas, jonka poikaistusta päästä kaikki alkoi, ei ollut kummoinenkaan monarkki, vain niitä hallitsijankorvikkeita, jollaisia putkahateleehden mahtavan valtakunnan luhistumisen ja seuraavan nousun välissä. Hänen nimensä oli Kampila, Kampilin pikkuruisesta ruhtinaskunnasta, »Kampila Raya», *raya* kun oli paikallinen muoto *rajasta*, kuninkaasta. Tämä sekunda-*raya* ehti kolmannen luokan valtaistuimeltaan nipin napin rakennuttaa neljännen luokan linnoituksen Pampajoen rannoille, pystyttää sen sisälle viidennen luokan tempppelin ja kaiveruttaa muutaman mahtailevan kirjoituksen kallioisen kukkulan seinämään, mutta sitten pohjoisen armeija tuli etelään hoitelemaan hänet. Sitä seurannut taistelu käytiin

kovin yksipuolisesti, eikä sitä mitättömydessään viitsitty edes nimetä. Kun pohjoisen väki oli löylyttänyt Kampila Rayan joukot ja surmannut lähes koko hänen armeijansa, he sieppasivat huijarikuninkaan ja leikkasivat hänen kruunutoman päänsä irti. Sitten he täyttivät sen oljilla ja lähettivät pohjoiseen Delhin sulttaanin iloksi. Tuossa nimettömässä taistelussa, tai päässäkin, ei ollut mitään kovin kummoista. Niihin aikoihin taisteltiin alvariinsa, eikä kaikkia taisteluita viitsitty nimetä, ja katkottuja päitäkin matkasi mahtavan maamme halki yhtenäen, milloin minkäkin ruhtinaan huviksi. Pohjoisen pääkaupungin sulttaanikin oli jo ehtinyt kerätä itselleen melkoisen kokoelman.

Tuon mitättömän taistelun jälkeen seurasi kuitenkin yllättäen sellaista, mikä muutti historiankulkua. Tarina kertoo, että pikkuruisen kukistetun kuningaskunnan naiset, joista suurin osa oli juuri jäänyt nimettömän taistelun takia leskiksi, jättivät surkean linnakkeen uhrattuaan vielä viimeisen kerran sitäkin surkeammassa temppelissä, ylittivät joen pienillä veneillä uhmaten ennenkuulumattomasti veden kuohuja, kävelivät jonkin matkaa länteen eteläistä rantapenkkaa ja sytyttivät sitten suuren rovion ja tekivät joukkoitsemurhan. Totisina, sanallakaan valittamatta, he hyvästelivät toisensa ja astelivat kavahtamatta liekkeihin. Edes yhtä ainoaa huutoa ei kuultu, kun heidän lihansa syttyi tuleen ja ilmoille levisi kuoleman lemu. He paloivat ääneti, vain tulen rätistessä. Tuota näkyä todisti Pampa Kampana. Kuin itse maailmankaikkeus olisi lähettänyt hänelle silloin viestin ja sanonut: heristä korviasi, hengitä sisään ja ota opiksesi. Hän oli yhdeksänvuotias ja katsoi kyyneleet silmissä itkuttoman äitinsä kättä kaikin voimin puristaen, kun kaikki hänen tuntemansa naiset

astelivat tuleen ja istuivat tai seisoivat tai makasivat rovion keskellä syösten liekkejä korvistaan ja suustaan; kaiken nähnyt vanha nainen ja vasta elämäänsä aloitteleva nuori nainen, tyttö, joka vihasi isäänsä, kuollutta sotamiestä, vaimo, joka häpesi miestänsä, sillä tämä ei ollut uhrannut henkeään taistelussa, kauniisti laulava nainen ja pelottavasti naurava nainen, ja tikunlaiha nainen ja nainen, joka oli paksu kuin meloni. Naiset marssivat suoraan tuleen ja heidän kuolemansa löyhkä oksetti Pampaa, ja sitten kaikeksi kauhuksi hänen oma äitinsä Radha Kampana irrotti lempeästi otteensa hänen kädestään ja käveli hyvin hitaasti mutta varmoin askelin itsekin kuolleiden rovioon edes hyvästejä heittämättä.

Lopun ikäänsä Pampa Kampana, nimensä kuin sillä joella, jonka rannoilla tuo kaikki tapahtui, kantoi sieraimissaan äitinsä palavan lihan hajua. Rovio oli rakennettu hajustetusta santelipuusta, ja siihen oli lisätty runsaasti neilikkaa, valkosipulia, juustokuminaa ja kanelitankoja kuin palavista naisista olisi valmistettu hyvin maustettua ruokaa sultaannin voitokkaiden kenraaleiden nautiskeltavaksi, mutta nuo tuoksut – kurkuman, vihreän kardemumman ja mustankin – eivät kyenneet peittämään ainutlaatuista elävältä paistettujen naisten kannibalistisen pistävää hajua, vaan tekivät heistä lähtevästä löyhkästä entistä sietämättömämmän. Pampa Kampana ei sen jälkeen enää koskaan syönyt lihaa, eikä kyennyt olemaan yhdessäkään keittiössä, jossa sitä valmistettiin. Sellaiset ruoat uhkuivat hänen äitinsä muistoa, ja kun muut ihmiset söivät kuolleita eläimiä, Pampa Kampanan oli käännettävä katseensa pois.

Pampan isä oli kuollut nuorena, kauan ennen nimeöntä taistelua, joten hänen äitinsä ei edes kuulunut vasta

leskeksi jääneiden joukkoon. Arjuna Kampana oli kuollut niin kauan sitten, ettei Pampa muistanut isänsä kasvoja lainkaan. Hän tiesi tästä vain sen, minkä Radha Kampana oli hänelle kertonut, että isä oli ollut kiltti mies, Kampilin kaupungin kovasti pidetty savenvalaja, ja että tämä oli rohkaisnut vaimoaankin opettelemaan savenvalantaa, joten miehen kuoltua vaimo jatkoi tämän tointa ja osoittautui miestäänkin etevämmäksi. Radha vuorostaan oli opastanut pikku Pampaan käyttelemään dreijaa, ja lapsi oli jo yhdeksänvuotiaana taitava ruukkujen ja kulhojen valaja ja saanut erään tärkeän opin, nimittäin sen, ettei ollut olemassa mitään miesten töitä. Pampa Kampana oli jo ehtinyt miettiä, että niin hän eläisi, valmistaisi kauniita esineitä äitinsä kanssa, rinta rinnan, kädet savessa. Mutta tuo unelma oli nyt mennyttä. Äiti oli laskenut irti hänen kädestään ja jättänyt hänet oman onnensa nojaan.

Pitkän tovin Pampa yritti vakuutella itselleen, että äiti oli vain ollut seurallinen ja mennyt muiden mukana, sillä olihan tämä aina ollut nainen, jolle naisten välinen ystävyys oli ylitse kaiken. Pampa vakuutti itselleen, että aaltoileva tulimuuri oli verho, jonka taakse naiset olivat kerääntyneet juoruamaan, ja pian he kaikki astelisivat lieskoista vahingoittumattomina, ehkä hiukan korventuneina, ehkä keittiön tuoksuilta haiskahtaen, mutta hajut kyllä haihtuisivat äkkiä. Ja sitten Pampa lähtisi äitinsä kanssa kotiin.

Vasta kun hän näki viimeisten paistuneiden lihan kimpaleiden irtoavan Radha Kampanan luista ja paljastavan tämän paljaan kallon hän tajusi lapsuutensa olevan ohi ja että vastedes hänen pitäisi käyttäytyä kuin aikuinen ja olla koskaan toistamatta äitinsä viimeistä virhettä. Hän

nauraisi kuolemalle ja kääntäisi kasvonsa kohti elämää. Hän ei uhraisi ruumistaan vain seuratakseen kuolleita miehiä tuonpuoleiseen. Hän ei suostuisi kuolemaan nuorena, vaan eläisi mahdolloman, uhmakkaan vanhaksi. Siinä samassa hän saikin taivaallisen siunauksen, joka muuttaisi vielä kaiken, sillä juuri silloin Pampa-jumalattaren ikiaikainen ääni alkoi pulputa hänen yhdeksänvuotiailta huuliltaan.

Ääni oli suunnattoman voimakas, kuin jyrkän vesiputouksen pauhua sulokkaasti kaikuvassa laaksossa. Siinä oli musiikkia, jollaista hän ei ollut koskaan kuullut, melodia, jonka hän sittemmin nimesi *hyväsydämisyudeksi*. Häntä luonnollisesti kauhistutti, mutta samalla myös lohdutti. Tämä ei ollut demonin riivaus. Äänessä oli hyvyyttä ja ylväyttä. Radha Kampana oli kerran kertonut tyttärelleen, että pantheonin kaksi ylintä jumalaa olivat viettäneet kosiskelunsa varhaisvaiheet näillä seuduilla, kuohuvan joen ärjyn virran rannoilla. Kenties siis itse jumalten kuningatar palasi kuoleman hetkellä sinne, missä hänen oma rakkautensa oli saanut alkunsa. Joen tavoin Pampa Kampanakin oli nimetty saman jumalan mukaan – »Pampa» oli yksi Parvati-jumalattaren sikäläisistä nimistä, ja tämän rakastaja Shiva, itse suuri Tanssin herra, oli ilmestynyt jumalattarelle täällä paikallisessa kolmisilmäisessä inkarnaatiossaan – joten kaikessa alkoi olla tolkkua. Tyyntä irrallisuutta tuntien ihmis-Pampa alkoi kuunnella jumalatar-Pampan sanoja, joita hänen omasta suustaan pulppusi. Hän ei voinut niitä itse hallita sen enempää kuin yleisön jäsen tähtinäyttelijän monologia, ja niin alkoi hänen uransa profeettana ja ihmeidentekijänä.

Ruumiissaan hän ei tuntenut mitään muutoksia. Minäkäänlaisia epämiellyttäviä sivuvaikutuksia ei ilmennyt. Hän

ei vapissut eikä häntä heikottanut, eikä hän kokenut kuumaa aaltoa tai puhjennut kylmään hikeen. Hänen suustaan ei tullut vaahtoa eikä hän kaatunut epileptisen kohtauksen saaneena, niin kuin hänelle oli uskoteltu kenties käyvän, ja niin kuin joillekin oli sellaisissa tilanteissa käynytkin. Jos nyt jotain, niin häntä ympäröi voimakas levollisuus kuin pehmeä vaippa, ja se sai hänet tuntemaan, että maailma oli yhä hyvä paikka ja että kaikki kyllä järjestyisi vielä.

»Verestä ja tulesta», sanoi jumalatar, »syntyy elämää ja valtaa. Tälle samaiselle paikalle kohooa mahtava kaupunki koko maailman ihmeteltäväksi, ja sen valtakunta kestää yli kaksi vuosisataa. Ja sinä», jumalatar puhutteli Pampa Kampanaa suoraan suoden nuorelle tytölle ainutlaatuisen tilaisuuden kokea, kun yliluonnollinen muukalainen puhui hänelle hänen omilla huulillaan, »taistelet sen eteen, ettei naisia enää koskaan polteta elävältä, ja että miehet alkavat huomioda naisia eri tavoin kuin ennen, ja sinä elät juuri niin pitkään, että ehdit todistaa sekä onnistumisesi että tappiosi, nähdä sen kaiken ja kertoa siitä, vaikkakin kun saat kertomuksesi päätökseen, kuolet välittömästi, eikä kukaan muista sinua neljäänsataanviiteenkymmeneen vuoteen.» Tällä tavoin Pampa Kampana oppi, että jumaluuden lahja oli aina kaksiteräinen miekka.

Hän lähti kulkemaan määränpäättään tietämättä. Jos hän olisi elänyt meidän aikanamme, hän olisi saattanut kuvailla maisemaa kuin kuunpinnaksi röpelöisine tasankoineen, mutaisine laaksoineen, kiviröykkiöineen, autiuksineen, melankolisine tyhjyyden tunteineen siellä, missä olisi kuulunut versoa elämää. Mutta ei hänellä ollut käsitystä kuusta paikkana. Hänelle se oli vain taivaalla hohtava jumala. Hän

kulki ja kulki, kunnes alkoi nähdä ihmeitä. Hän näki kobran suojaavan hatullaan raskaana olevaa sammakkoa auringonpahteelta. Hän näki jäniksen kääntyvän sitä jahtaavaa koira kohti ja puraisevan tätä kuonoon, jolloin koira jänistikin pakoon. Nämä ihmeet saivat hänet tuntemaan, että jotakin uskomatonta oli käsillä. Pian näiden näkyjen jälkeen, jotka olivat kenties merkkejä jumalilta, hän saapui Mandanaan pieneen *muttiin*.

Mutt-sanan sijasta sitä voisi nimittää myös *peethamiksi*, mutta välttääksemme sekaannusta sanokaamme vain, että kyseessä oli eräänlainen munkin asumus. Kun valtakunta sittemmin kasvoi, Mandanan *muttista* tuli mahtava paikka, joka laajeni aina vuolaana virtaavan joen rannoille asti, valtava kokonaisuus, joka työllisti tuhansia pappeja, palvelijoita, kauppiaita, käsityöläisiä, portinvartijoita, norsunhoitajia, apinankasvattajia, tallirenkejä sekä *muttin* suurten riisipeltojen työläisiä, ja sitä pidettiin pyhänä paikkana, josta hallitsijat tulivat kysymään neuvoa, mutta näinä varhaisina aikoinaan, ennen alun alkua, se oli vaatimaton, tuskin askeettin luolaa ja vihannespalstaa kummempi, ja siellä asustava askeetti, niihin aikoihin vielä nuori, kaksikymmentäviisivuotias oppinut mies, jonka pitkät kiharat hiukset ulottuivat vyötäisille asti, tunnettiin nimellä Vidyasagar, ja se taas tarkoitti, että hänen suuren päänsä sisällä oli tiedon valtameri, *vidya-sagara*. Kun hän näki tytön lähestyvän nälkäisin kielin ja hulluus silmissään, hän tajusi heti, että tyttö oli todistanut hirveyksiä, ja antoi tälle vettä ja vähät ruokansa.

Sen jälkeen, ainakin Vidyasagarin kertoman mukaan, heidän yhteiselonsa sujui melko mutkattomasti. He nukkuivat lattialla luolan vastakkaisissa nurkissa ja tulivat hyvin

toimeen keskenään, osittain siksi, että munkki oli vannonut juhlallisesti pidättäytyvänsä lihallisuuksista, joten silloinkaan, kun Pampa Kampana puhkesi hehkeään kauneutensa kukkaan, ei mies kajonnut tähän sormellakaan, vaikka luola ei ollut kovin suuri ja he olivat kaksin pimeässä. Koko loppuikänsä hän sanoi kaikille asiasta kysyneille niin; ja kysyjä riitti, sillä maailma on kyyninen ja epäluuloinen paikka, ja koska se on valehtelijoita täynnä, epäillään kaikkea valheeksi. Ja sitä Vidyasagarin kertomus olikin.

Kun asiasta kysyttiin Pampa Kampanalta, hän ei vastannut. Hän opetteli jo varhain sulkemaan tietoisesta mielestään ne monet pahuudet, joita elämä oli hänen osakseen langettanut. Hän ei ollut vielä käsittänyt saati valjastanut itsessään olevan jumalattaren voimia, joten hän ei ollut kyennyt suojautumaan, kun muka pidättäytyvä oppinut ylitti heidän välillään olevan näkymättömän rajan ja teki minkä teki. Mies ei tehnyt sitä usein, sillä hän oli oppineisuutta harjoitettuaan monesti liian väsyksissä tehdäkseen himoilleen paljoakaan, mutta aivan tarpeeksi usein hän sitä teki, ja joka kerran kun hän niin teki, Pampa Kampana pyyhki tahdonvoimalla miehen teot muististaan. Hän pyyhki sieltä myös äitinsä, joka uhraamalla itsensä oli uhrannut tyttärensä askeetin halujen alttarille, ja pitkään hän yritti vakuutella itselleen, että luolassa tapahtuva oli vain harhaa, ja että hänellä ei koskaan ollut äitiä ollutkaan.

Sillä tavoin hän saattoi vaieten hyväksyä kohtalonsa; mutta hänessä alkoi kasvaa vihainen voima, jonka mahdista syntyisi tuleva. Ajan tullen. Kaikki ajallaan.

Seuraaviin yhdeksään vuoteen hän ei puhunut sanaakaan, mikä taas tarkoitti, että Vidyasagar, joka tiesi monenlaista,

ei tiennyt edes hänen nimeään. Mies päätti kutsua tyttöä Gangadeviksi, ja tyttö hyväksyi nimen mukisematta ja auttoi miestä keräämään ruoaksi marjoja ja juuria, lakaisemaan heidän kehnon asuinsijansa ja kantamaan vettä kaivosta. Tytön vaikeneminen sopi Vidyasagarille täydellisesti, sillä hän uppoutui lähes joka päivä syvälle meditaatioon pohtimaan ulkoa opettelemiensa pyhien kirjoitusten merkityksiä ja etsimään vastauksia kahteen suureen kysymykseen: oliko viisautta olemassa, vai sittenkin pelkkää mielettömyyttä, sekä siihen liittyvään toiseen kysymykseen, oliko *vidyaa*, todellista tietoa, olemassa, vai vain monenlaista tietämättömyyttä, ja oliko todellinen tieto, jonka mukaan hänet oli nimetty, vain jumalten hallussa. Lisäksi hän pohdiskeli rauhaa ja kysyi itseltään, miten varmistaa, että väkivallattomuus voittaisi väkivaltaisessa ajassa.

Sellaisia olivat miehet, Pampa Kampana ajatteli. Mies filosofoi rauhasta, mutta poikkesi filosofiastaan siinä, miten kohteli luolassaan nukkuvaa avutonta tyttöä.

Vaikka tyttö nuoreksi naiseksi kasvaessaan pysytteli hiljaa, hän kirjoitti vuolaasti vakaalla sujuvalla käsialalla, mikä hämmästytti tyttöä lukutaidottomaksi luullutta viisasta. Kun tyttö alkoi puhua, hän tunnusti, ettei itsekkään ollut tiennyt osaavansa kirjoittaa, ja oletti kirjoitus- ja lukutaitonsa ihmeen olevan jumalattaren suopean väliintulon tekoisia. Hän kirjoitti melkein joka päivä ja antoi Vidyasagarin lukea kirjoituksiaan, ja niinpä tuo kunnioituksen valtaan vajonnut viisas pääsi ensimmäisenä todistamaan hänen runollisen neroutensa kukkaan puhkeamista. Niihin aikoihin hän laati *Voiton ja häviön* alkusoitoksi muodostuneet säkeet. Runoelman keskeisen osan aiheena olisi Bisnagan

historia sen luomisesta sen tuhoon, mutta ne siinsivät vasta tulevaisuudessa. Alkusoitto käsitteli muinaisaikoja, ja siinä kerrottiin tarinaa Kishkindhan apinavaltakunnasta, joka oli kukoistanut niillä seuduin kauan sitten faabeleiden aikaan, ja mukana oli vauhdikas kertomus apinakuningas Hanumanin elämästä ja teoista, jumalasta, joka saattoi kasvaa aina vuoren kokoiseksi ja loikata meren yli. Tutkijat ja tavalliset lukijat ovat yleisesti yhtä mieltä siitä, että Pampa Kampanan runous vetää vertoja jopa itse *Ramayana*-eepoksen runokielelle, tai lyö sen peräti laudalta.

Kun nuo yhdeksän vuotta olivat kuluneet, saapuivat Sangaman veljekset heidän luokseen käymään: pitkä harmaahiuksinen komea veli, joka seiso i hievahtamatta ja katsoi puhekumppaniaan syvälle silmiin kuin näkisi toisen ajatukset, ja hänen huomattavasti nuorempi pikkuveljensä, lyhyt pyylevä tapaus, joka pöristeli isoveljensä ja kaikkien muidenkin ympärillä kuin herhiläinen. He olivat Gootyn vuoristokylästä sotaan lähteneitä karjapaimenia, sota kun oli eräs sen aikakauden kasvualoista, ja he olivat liittyneet paikallisen pikkuruhtinaan armeijaan, mutta koska veljekset olivat tappamistaidoiltaan amatöörejä, Delhin sulttaanin joukot olivat saaneet heidät vangiksi ja lähettäneet pohjoiseen, missä he olivat nahkansa pelastaakseen teeskennelleet kääntyvänsä vangitsijoidensa uskoon ja karanneet siten pian karistaen käännynnäisuskonsa kuin hartiahuivin, jota eivät kaivanneet, ja päässeet pakoon ennen kuin heidät ehdittiin ympärileikata, niin kuin vaadittiin uskossa, johon he eivät oikeasti uskoneet. He olivat saman seudun poikia, he kertoivat nyt, ja kuulleet tietäjä Vidyasagarin viisaudesta, ja ollakseen rehellisiä he olivat myös kuulleet tämän kanssa

asuvan mykän nuoren naisen kauneudesta, joten tässä he nyt siis olivat hyvien neuvojen tarpeessa.

He eivät saapuneet tyhjin käsin. He toivat koreittain tuoreita hedelmiä ja säkillisen pähkinöitä ja ruukullisen lempilehmänsä maitoa ja vielä säkillisen siemeniä, jotka, kuten sittemmin kävi ilmi, mullistivat heidän elämänsä. He ilmoittivat nimikseen Hukka ja Bukka Sangama – Hukka oli tuo komea vanha ukko ja Bukka taas nuori herhiläinen – ja paettuuan pohjoisesta he etsivät elämälleen uutta suuntaa. Sotaseikkailun jäljiltä lehmien paimentaminen ei enää riittänyt heille, he sanoivat, he tähysivät nyt pidemmälle ja pyrkivät johonkin suurempaan, joten he ottaisivat kiitollisina vastaan kaikenlaiset neuvot, pienimmätkin Tiedon valtameren valtavuuksista liplattavat laineet, mitkä hyvänsä kuiskaukset, joita tietäjä kenties viisautensa syvyyksistä suostuisi supattamaan, mitä vain, mikä voisi näyttää heille oikean tien. »Olemme kuulleet, että olette suuri rauhan apostoli», Hukka Sangama sanoi. »Emmekä mekään ole tuoreiden kokemustemme jälkeen erityisen innoissamme sotilaselämästä. Näyttäkää meille, millaista hedelmää väkivallattomuus kantaa.»

Kaikkien yllätykseksi vastaus kuultiinkin munkin sijasta hänen kahdeksantoistavuotiaan seuralaisensa suusta. Tyttö vastasi heille tavallisen jutustelevalle, voimakkaan matalalla äänellä, eikä siitä lainkaan kuullut, ettei sitä ollut käytetty yhdeksään vuoteen. Ääni sai välittömästi kummankin veljeksistä pauloihinsa. »Mitä jos teillä olisi säkillinen siemeniä», tyttö sanoi. »Mitä jos voisitte kylvää siemenet ja kasvattaa niistä kaupungin ja sille asukkaat, kuin ihmiset olisivat kasveja, puhkeaisivat kevään tullen nupulle ja kukkimaan

vain syksyllä kuihtuakseen. Mitä jos nuo siemenet voisivatkin kasvattaa sukupolvia ja synnyttää historian, uuden todellisuuden, valtakunnan. Mitä jos ne voisivat tehdä teistä kuninkaita, ja teidän lapsistanne ja lapsenlapsistannekin.»

»Kuulostaa hyvältä», sanoi nuori Bukka, veljeksistä suorasukaisempi, »mutta mistä me sellaisia siemeniä löytäisimme? Me olemme vain karjapaimenia, mutta emme sentään usko satuihin.»

»Teidän nimenne, Sangama, on merkki», tyttö sanoi. »*Sangam* tarkoittaa yhdistymistä, niin kuin syntyi Pampajoki Tunga- ja Bhadrajokien yhtymisestä, ja ne taas syntyivät Vishnu-jumalan ohimoilta valuneesta hiestä, ja niinpä se tarkoittaa myös erillisten osien yhteen sulautumista uudeksi kokonaisuudeksi. Tämä on teidän kohtalonne. Menkää naisten uhripaikalle, pyhälle paikalle, missä äitini kuoli, ja missä kuningas Rama muinoin yhdisti voimansa Lakshmana-veljineen Kishkindhan mahtavan Hanuman-jumalan kanssa, ja he lähtivät taistelemaan lady Sitan siepannutta monipäistä Lankan Ravanaa vastaan. Tekin olette veljeksiä niin kuin olivat Rama ja Lakshmana. Rakentakaa kaupunkinne sinne.»

Nyt tietäjä avasi suunsa. »Eikä ole lainkaan hullumpaa, että satutte olemaan karjapaimenia», hän sanoi. »Perustivathan Golkondan sulttaanikunnankin lammaspaimenet – sen nimikin tarkoittaa itse asiassa 'lampaiden kukkulaa' – mutta niitä paimenia lykästi, sillä heille selvisi, että sieltä löytyi runsaasti timantteja, ja nyt he ovat timanttiruhtinaita, kaikkiaan kahdenkymmenenkolmen kaivoksen omistajia, lähes kaikkien maailman vaaleanpunaisten timanttien löytäjiä, myös sen suuren timanttilaatan, jota he säilyttävät syvimmissä tyrmässä vuorenhuipulla linnassaan, maan

horjumattomimmassa linnakkeessa, joka on jopa Jodhpurin Mehrangarhia vaikeampi valloittaa, tai Udayagiria tässä aivan lähellä.»

»Ja teidän siemenenne ovat parempia kuin timantit», sanoi nuori nainen ja ojensi veljesten tuoman säkin takaisin heille.

»Mitä, nämä siemenetkö?» Bukka kysyi ällistyneenä. »Mutta tässähän on vain tavallinen siemenlajitelma, jonka toimme lahjaksi viljelyspalstallenne, tässä on okraa, papuja ja käärmekurpitsaa sekaisin.»

Profeetta Pampa pudisti päätään. »Ei ole enää», hän sanoi. »Nyt nämä ovat tulevaisuuden siemeniä. Niistä kasvaa teidän kaupunkinne.»

Samalla hetkellä veljekset tajusivat, että he olivat kumpikin todella, syvästi ja lopullisesti, rakastuneet tähän kummaan kaunottareen, joka oli selvästi suuri lumoojatar tai vähintäänkin jumalan koskettava ja harvinaislaatuisia lahjoja saanut ihminen. »Olemme kuulleet, että Vidyasagar nimesi teidät Gangadeviksi», Hukka sanoi. »Mutta mikä on oikea nimenne? Haluaisin kovasti tietää sen, jotta voisin muistaa teitä siten kuin vanhempanne teidät nimesivät.»

»Menkää luomaan kaupunkinne», tyttö sanoi. »Tulkaa sitten kysymään nimeäni uudestaan, kun kaupunki on putkahtanut kivien ja tomun keskeltä. Ehkä minä sitten paljastan sen teille.»

»Rushdien alkemistin lahja on kiistämättä tallella... Koko uransa ajan hän on muuntanut synkkää lyijynraskasta historiallista todellisuutta suurten tarinoiden säkenöiväksi kullaksi.»

– FINANCIAL TIMES

1300-luvun Intiassa pieni tyttö, Pampa Kampana, näkee äitinsä kävelevän liekkeihin. Niin leskinaisten kuului tehdä. Orvosta työstä varttuu ihmeidentekijä ja jumalten liittolainen, joka osaa kasvattaa siemenistä kokonaisen kaupungin. Pampa luo kuiskimalla sen asukkaille menneisyyden, mutta oikeutta ja valtaa hän jakaa erityisesti naisille. Huikean 247-vuotisen elämänsä aikana Pampa kylvää ympärilleen iloa ja edistystä, mutta ei voi estää ahneita vallanpitäjiä syöksemästä kaupunkiaan tuhoon.

Voiton kaupunki on maaginen pienoismaailma, eloisa kudelma Intian historiaa ja mytologiaa sekä leikkisää, taituri- maista kuvittelukykyä.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-50299-0